

Vergaderjaar 2025–2026

35 837

EU-voorstel: Strategie inzake de rechten van personen met een handicap 2021–2030

B

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 30 juni 2026

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken¹ heeft schriftelijk overleg gevoerd met de Minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport over **de Commissiemededeling Versterking van de strategie voor de rechten van personen met een handicap tot 2030**. Bijgaand brengt de commissie hiervan verslag uit. Dit verslag bestaat uit:

- De uitgaande brief van 9 juni 2026.
- De antwoordbrief van 29 juni 2026.

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,
Bergman

¹ Samenstelling:

Beukering (Fractie-Beukering), Dessing (FVD), Dittrich (D66), Doornhof (CDA), Fiers (GroenLinks-PvdA), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Van der Goot (OPNL), Griffioen (D66), Van Gurp (GroenLinks-PvdA), Van Hattem (PVV), Janssen (SP), Janssen-van Helvoort (GroenLinks-PvdA), Karaaslan (D66), Kroon (BBB), Lagas (BBB) (voorzitter), Van Langen-Visbeek (BBB), Lieveense (BBB), Meijer (VVD) (ondervoorzitter), Moonen (D66), Nicolai (PvdD), Perin-Gopie (Vlt), Recourt (GroenLinks-PvdA), Van Rooijen (50PLUS), Roovers (GroenLinks-PvdA), Van de Sanden (Fractie-Van de Sanden), Schalk (SGP), Straus (VVD), Talsma (ChristenUnie), Van Toorenburg (CDA), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), Walenkamp (Fractie-Walenkamp)

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE ZAKEN

Aan de Minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport

Den Haag, 9 juni 2026

De leden van vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben met belangstelling kennisgenomen van de mededeling van de Europese Commissie over de versterking van de strategie voor de rechten van personen met een handicap tot 2030.² Naar aanleiding hiervan hebben de leden van de fractie van **D66** nog enkele vragen. De leden van de fractie van de **ChristenUnie** sluiten zich bij deze vragen aan.

In deze mededeling wordt benadrukt dat de Europese Unie en lidstaten halverwege de looptijd extra inspanningen moeten leveren om zelfbeschikking, autonomie en participatie daadwerkelijk te realiseren.

Deze leden merken op dat Nederland een Nationale Strategie voor de implementatie van het VN-Verdrag Handicap met werkagenda heeft gepresenteerd en dat de coördinatie hiervan regeeringsbreed is belegd.³ Verder willen de leden van de D66-fractie benadrukken dat beperkingen voortvloeien uit de inrichting van onze samenleving. Tegen deze achtergrond hebben deze leden de volgende vragen over de stand van zaken in Nederland en de concrete inzet van de regering.

1. De leden van de D66-fractie merken op dat het VN-comité voor de rechten van personen met een handicap (VN-Comité Handicap) in 2024 in de *Concluding observations on the initial report of the Kingdom of the Netherlands* uitvoerig is ingegaan op de tekortkomingen van het Nederlandse beleid ten aanzien van mensen met een beperking en meerdere aanbevelingen heeft gedaan hieromtrent.⁴ Ziet u, wanneer u opnieuw dit rapport bestudeert, aanbevelingen die voorheen niet zijn overgenomen, maar waarvan het wel degelijk wenselijk is om ze over te nemen?
2. Kunt u uiteenzetten welke concrete nationale doelstellingen Nederland zichzelf voor 2030 stelt op de kernpunten van de Europese versterking, te weten toegankelijkheid, zelfstandig wonen, arbeidsparticipatie, sociale bescherming, inclusieve democratie en gegevensverzameling? Kunt u daarbij aangeven welke doelen al zijn vastgelegd in de werkagenda bij de Nationale Strategie en welke aanvullende doelen nog worden ontwikkeld?
3. De Europese Commissie roept lidstaten op nationale doelen vast te stellen voor zelfstandig wonen en gemeenschapsgebaseerde ondersteuning, met bijzondere aandacht voor toegankelijke en betaalbare huisvesting en persoonlijke ondersteuning. Hiervoor heeft ook het VN-comité Handicap aandacht gevraagd. Welke nationale doelen hanteert Nederland hiervoor en welke concrete maatregelen neemt u in 2026–2027 om wachtlijsten, schaarste aan passende woonvormen en ontoereikende ondersteuning te verminderen?
4. Kunt u aangeven hoe u de uitvoering van de Europese toegankelijkheidsrichtlijn in Nederland gaat monitoren en handhaven, inclusief de rolverdeling tussen departementen en toezichthouders? Acht u de huidige handhavingscapaciteit toereikend?

² COM(2026)541.

³ Bijlagen bij: *Kamerstukken II* 2023/24, 24 170, nr. 309.

⁴ UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities, *Concluding observations on the initial report of the Kingdom of the Netherlands*, CRPD/C/NLD/CO/1 (2024), par. 12.

5. De Europese mededeling kondigt versterkte acties aan rond ondersteunende technologie en het risico van discriminatie door artificiële intelligentie. Welke nationale waarborgen bouwt u in om te voorkomen dat algoritmen en AI-toepassingen in publieke dienstverlening, werk en onderwijs mensen met een handicap benadelen en welke eisen stelt u aan toegankelijkheid en non-discriminatie bij digitaliseringstrajecten van de overheid?
6. In de Europese mededeling wordt het belang van inclusieve democratie benadrukt, waaronder toegankelijk verkiezingsmateriaal, toegankelijke informatie en deelname als kiezer en kandidaat. Het VN-comité Handicap heeft hier ook een aantal aanbevelingen voor gedaan. Welke maatregelen neemt u om de toegankelijkheid van verkiezingen structureel te verbeteren richting 2029 en hoe worden signalen van kiezers met een beperking systematisch opgehaald en opgevolgd?
7. De Europese mededeling wijst op hardnekkige achterstanden bij arbeidsparticipatie en het belang van redelijke aanpassingen en het wegnemen van uitkeringsvallen. Kunt u aangeven welke stappen u in 2026–2027 zet om redelijke aanpassingen op de werkplek te bevorderen, werkgevers te ondersteunen en negatieve prikkels in inkomensregelingen te verminderen, aansluitend op de Nationale Strategie?
8. De Europese mededeling kondigt aan dat de extra kosten van leven voor personen met een handicap beter moeten worden gekwantificeerd en geadresseerd via sociale bescherming. Wat is de stand van zaken in Nederland ten aanzien van het in beeld brengen van deze extra kosten en welke maatregelen overweegt u om deze kosten daadwerkelijk te compenseren en bestaanszekerheid te versterken?
9. De Europese mededeling benadrukt dat inclusief onderwijs op alle niveaus versterkt moet worden en dat gebrek aan aanpassingen belemmeringen veroorzaakt. Het VN-comité Handicap heeft hier bijvoorbeeld verschillende aanbevelingen voor gedaan. Welke afspraken maakt u met onderwijssectoren en gemeenten om toegankelijkheid, ondersteuning en redelijke aanpassingen in regulier onderwijs te verbeteren en hoe wordt de voortgang meetbaar gemaakt?
10. De Europese mededeling benoemt dat personen met een handicap onevenredig hard geraakt worden bij rampen en noodsituaties en kondigt richtsnoeren en opleidingen voor hulpdiensten aan. Het VN-comité Handicap doet ook in dat kader aanbevelingen. Welke maatregelen neemt u om nationale rampen- en crisisplannen toegankelijk en inclusief te maken, inclusief de bereikbaarheid van 112 en de training van hulpverleners?
11. De Europese mededeling benadrukt dat gegevensverzameling en monitoring essentieel zijn en dat administratieve lasten daarbij beperkt moeten blijven. Welke indicatoren gebruikt Nederland om voortgang op inclusie, toegankelijkheid en bestaanszekerheid te meten, hoe worden gegevens uitgesplitst naar type beperking en hoe borgt u dat monitoring leidt tot bijsturing wanneer doelen niet worden gehaald?
12. Bent u van mening dat Nederland op koers ligt om de doelen van de Nationale Strategie te halen en is er voldoende budget beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de werkagenda? Wat voor niet voorziene en niet reeds vermelde uitdagingen bemoeilijken het behalen van de doelen? Bent u van mening dat het tijdig uitvoeren van de Nationale Strategie voldoende is, of bent u van mening dat het belangrijk is om in de tussentijd ook nieuwe uitdagingen te signaleren en oplossingen voor die uitdagingen aan te dragen, om het leven van mensen met een beperking te verbeteren? Wanneer dit laatste het geval is, kunt u aangeven of u goed in kaart heeft wat

er buiten de Nationale Strategie om wordtesignaleerd en verwezenlijkt?

13. Tot slot: de Nationale Strategie beschrijft een coördinerende rol en samenwerking met ervaringsdeskundigen en maatschappelijke partners. Hoe borgt u het principe «niets over ons zonder ons» in besluitvorming en uitvoering en welke structurele vormen van medezeggenschap en coproductie worden in 2026–2027 versterkt of ingericht? Ook vragen deze leden wat voor *good practices* Nederland gedeeld heeft via het Disability Platform.

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,
I.M. Lagas

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANGDURIGE ZORG, JEUGD EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 juni 2026

Hierbij stuur ik uw Kamer de antwoorden op de vragen die gesteld zijn door de fractie van D66 naar aanleiding van de mededeling van de Europese Commissie over de versterking van de strategie voor de rechten van personen met een handicap tot 2030, waar de leden van de fractie van de ChristenUnie zich bij aansluiten.

De Minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport,
W.R.C. Sterk

1. De leden van de D66-fractie merken op dat het VN-comité voor de rechten van personen met een handicap (VN-Comité Handicap) in 2024 in de *Concluding observations on the initial report of the Kingdom of the Netherlands* uitvoerig is ingegaan op de tekortkomingen van het Nederlandse beleid ten aanzien van mensen met een beperking en meerdere aanbevelingen heeft gedaan hieromtrent. Ziet u, wanneer u opnieuw dit rapport bestudeert, aanbevelingen die voorheen niet zijn overgenomen, maar waarvan het wel degelijk wenselijk is om ze over te nemen?

De aanbevelingen van het VN-comité zijn meegenomen in het proces om te komen tot de eerste werkagenda VN-Verdrag Handicap 2025–2030. Het kabinet heeft daarbij wel focus gebracht. Dit betekent dat niet alle aanbevelingen in deze werkagenda zijn opgevolgd met maatregelen. In de volgende werkagenda's zullen verdere noodzakelijke stappen gezet moeten worden. Dit is een dynamisch proces dat de komende jaren voortdurend aangepast en bijgestuurd wordt. De Tweede Kamer heeft gevraagd om een routekaart om in kaart te brengen hoe de overige aanbevelingen richting 2040 worden meegenomen. Deze routekaart ontvangt de Tweede Kamer voor de zomer.

2. Kunt u uiteenzetten welke concrete nationale doelstellingen Nederland zichzelf voor 2030 stelt op de kernpunten van de Europese versterking, te weten toegankelijkheid, zelfstandig wonen, arbeidsparticipatie, sociale bescherming, inclusieve democratie en gegevensverzameling? Kunt u daarbij aangeven welke doelen al zijn vastgelegd in de werkagenda bij de Nationale Strategie en welke aanvullende doelen nog worden ontwikkeld?

De kernpunten van de Europese versterking komen terug in de nationale strategie en de bijbehorende werkagenda. De werkagenda bevat een breed pakket aan maatregelen om de fysieke, digitale en maatschappelijke toegankelijkheid te verbeteren. Daarbij wordt onder meer ingezet op het verbeteren van digitale toegankelijkheid van websites, producten en diensten. Ook wordt gewerkt aan duidelijke en begrijpelijke overheidstaal. Daarnaast zijn er maatregelen opgenomen om de verkiezingen toegankelijker te maken.

Ook staan er verschillende maatregelen in de werkagenda die bijdragen aan zelfstandig wonen voor mensen met een beperking. Zo worden er toegankelijkheidseisen opgenomen in het Besluit bouwwerken leefomgeving, waaronder eisen voor drempelvrije toegang en de introductie van de begrippen nultredenwoning en zorggeschikte woning. Daarnaast wordt de toepassing van de toegankelijkheidsnorm NEN 9120 gemonitord en wordt vanaf 2028 gezien of aanvullende onderdelen daarvan in regelgeving moeten worden opgenomen. Verder worden gemeenten via het wetsvoorstel Versterking regie op de volkshuisvesting verplicht de woonbehoefte van mensen met een beperking in kaart te brengen en hierop passende maatregelen te nemen. Ook blijft het kabinet stimuleren dat tot 2030 circa 290.000 woningen voor ouderen worden gerealiseerd, waarvan een deel geschikt is voor mensen met een beperking. Tot slot, wordt gewerkt aan de ontwikkeling van nieuwe woningconcepten voor nultreden-, geclusterde en zorggeschikte woningen en wordt toegankelijk bouwen gestimuleerd via kennisontwikkeling en ondersteuning van de bouwsector.

Onderdeel van de werkagenda is verder het levensdomein werk en inkomen waarin concrete maatregelen staan die bijdragen aan het vergroten van de arbeidsparticipatie van mensen met een beperking. Zo wordt gewerkt aan een vereenvoudiging van de banenafsprak en wordt

een langetermijnvisie ontwikkeld waarin de ondersteuningsbehoefte van mensen met een beperking centraal staat. Ook wordt de doelgroep van de banenafpraak verbreed en wordt loonkostensubsidie toegankelijker gemaakt. Daarnaast investeert het kabinet in een toekomstbestendige sociale infrastructuur, waaronder sociaal ontwikkelbedrijven en beschut werk, zodat meer mensen met een beperking passend werk kunnen vinden of behouden. Verder worden werkvoorzieningen, zoals jobcoaching, werkplekaanpassingen en vervoersvoorzieningen, verbeterd en wordt gewerkt aan eenvoudigere en snellere aanvraagprocessen. Ook wordt structurele financiering geregeld voor Individuele Plaatsing en Steun (IPS) voor mensen met psychische aandoeningen.

Daarnaast zijn er concrete maatregelen opgenomen die bijdragen aan het versterken van de bestaanszekerheid en inkomenspositie van mensen met een beperking. Deze maatregelen zijn gericht op het bieden van meer inkomenszekerheid, het beter combineren van werk en uitkering, en het vereenvoudigen van ondersteuning en regelingen. Zo wordt binnen het programma Participatiewet in Balans onderzocht hoe mensen die niet of slechts beperkt kunnen werken meer financiële zekerheid kunnen krijgen en hoe de combinatie van werk en uitkering verder kan worden verbeterd. Daarbij wordt specifiek gekeken naar mensen met een medische urenbeperking. Ook werkt het kabinet aan vereenvoudiging van het stelsel voor ziekte en arbeidsongeschiktheid en wordt onderzocht hoe inkomensondersteunende regelingen voor mensen met een beperking beter kunnen aansluiten bij hun behoeften. Ook wordt een overzicht opgesteld van bestaande inkomensondersteunende regelingen om te bezien waar verbeteringen mogelijk zijn. Verder wordt ingezet op betere informatievoorziening en proactieve dienstverlening, zodat mensen beter weten op welke ondersteuning en voorzieningen zij recht hebben.

Verder, werkt het kabinet aan verdere versterking van de politieke participatie van mensen met een beperking en aan een toegankelijk verkiezingsproces voor alle kiezers. Zo wordt met het wetsvoorstel bijstand in het stembokje geregeld dat ook kiezers met een verstandelijke beperking of anderen die moeite hebben zelfstandig te stemmen, hulp kunnen krijgen in het stembokje. Daarnaast wordt het Actieplan toegankelijk stemmen uitgevoerd. Dit actieplan richt zich op toegankelijke informatie over verkiezingen, toegankelijke stemlokalen, toegankelijk stemmen en toegankelijke informatie en bijeenkomsten van politieke partijen.

Tot slot, wordt in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek en het RIVM gewerkt aan het vergroten van de beschikbaarheid van data over mensen met een beperking. Ik maak voor verschillende onderzoeken en enquêtes afspraken over het toevoegen van de vraag naar ervaren beperkingen en verwacht dat de komende jaren meerdere resultaten uit grotere datasets uitgesplitst kunnen worden naar mensen met een beperking. Tegelijkertijd werk ik aan de monitor VN-verdrag handicap, waarmee de voortgang op de doelstellingen in de nationale strategie wordt gevolgd. De eerste kwantitatieve rapportage volgt eind 2026 en de tweede in 2028.

3. De Europese Commissie roept lidstaten op nationale doelen vast te stellen voor zelfstandig wonen en gemeenschapsgebaseerde ondersteuning, met bijzondere aandacht voor toegankelijke en betaalbare huisvesting en persoonlijke ondersteuning. Hiervoor heeft ook het VN-comité Handicap aandacht gevraagd. Welke nationale doelen hanteert Nederland hiervoor en welke concrete maatregelen neemt u in 2026–2027 om wachtlijsten,

schaarste aan passende woonvormen en ontoereikende ondersteuning te verminderen?

Het kabinet voert beleid op het huisvesten van aandachtsgroepen en ouderen, waar de groep mensen met een beperking onderdeel van zijn. Bij het aannemen van het wetsvoorstel Versterking Regie op de Volkshuisvesting krijgen gemeenten de verplichting om de behoefte van alle aandachtsgroepen in beeld te brengen en aan te geven hoe zij in deze behoefte voorzien. Daarnaast heeft het kabinet het landelijk doel gesteld om 290.000 extra geschikte woningen voor ouderen te realiseren t/m 2030, inspelend op de vergrijzingsgolf. De opgave voor 290.000 woningen valt uiteen in nultredenwoningen, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen. De nultredenwoningen zijn zonder traplopen bereikbaar. Dit geldt ook voor de geclusterde woningen, die tevens gericht zijn op gemeenschapsvorming. De zorggeschikte woningen zijn geschikt voor o.a. rolstoelgebruikers en ook gebaseerd op gemeenschapsvorming. Voor ouderen was het stellen van een landelijk doel mogelijk door beschikbaarheid van prognoses, woonwensenonderzoek en inzichten in beperkingen. Voor andere groepen met beperkingen is dit niet het geval, en geldt dat op lokaal niveau het beste zicht aanwezig is op deze groepen.

Ter ondersteuning van lokale initiatieven wordt in 2026 de financiële ondersteuning voor geschikte woningen voor ouderen doorgezet via de regelingen Stimuleringsregeling ontmoetingsruimten in ouderenhuisvesting (40 miljoen) en Stimuleringsregeling zorggeschikte woningen (80 miljoen). Het kabinet heeft middelen gereserveerd om deze ondersteuning ook in 2027 door te zetten, en onderzoekt de mogelijkheden om deze regelingen voor alle aandachtsgroepen open te zetten. In 2027 evalueert het Rijk tevens het gebruik van de NEN-Norm voor Toegankelijkheid (NEN-9120) die begin 2025 is opgesteld. Voor burgers met een beperking bestaat de mogelijkheid om onder de Wmo 2015 een maatwerkvoorziening voor een woningaanpassing aan te vragen bij het college van burgemeester en wethouders, mits er na onderzoek naar de eigen kracht en het sociaal netwerk geen andere (gebruikelijke) voorziening of passende woonoplossing voorhanden blijkt te zijn.

4. Kunt u aangeven hoe u de uitvoering van de Europese toegankelijkheidsrichtlijn in Nederland gaat monitoren en handhaven, inclusief de rolverdeling tussen departementen en toezichthouders? Acht u de huidige handhavingscapaciteit toereikend?

Met de invoering van de Implementatiewet toegankelijkheidsvoorschriften producten en diensten is de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn geïmplementeerd. Hierin is opgenomen dat de betreffende toezichthouders zelf bepalen hoe zij toezicht houden en op basis van welke signalen zij acteren. Het kan hierbij gaan om eigen onderzoek, meldingen van burgers, meldingen van andere toezichthouders of signalen van belangenorganisaties. De toezichthouders hebben voldoende mandaat, capaciteit en bevoegdheden om te handhaven op de naleving van toegankelijkheidsvereisten. De implementatiewetgeving voorziet namelijk in de gebruikelijke handhavingsinstrumenten.

De implementatiewet van de Europese toegankelijkheidsrichtlijn is tot stand gekomen door een samenwerking van de Ministeries Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Financiën, Economische Zaken en Klimaat, Infrastructuur en Waterstaat, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Justitie en Veiligheid. De toezichthouders hebben regelmatig overleg met elkaar en met de betrokken departementen. Hierin worden knelpunten en de samenwerking met elkaar en andere organisaties besproken.

5. De Europese mededeling kondigt versterkte acties aan rond ondersteunende technologie en het risico van discriminatie door artificiële intelligentie. Welke nationale waarborgen bouwt u in om te voorkomen dat algoritmen en AI-toepassingen in publieke dienstverlening, werk en onderwijs mensen met een handicap benadelen en welke eisen stelt u aan toegankelijkheid en non-discriminatie bij digitaliseringstrajecten van de overheid?

Het kabinet werkt aan het toegankelijker, gebruiksvriendelijker en efficiënter maken van de publieke dienstverlening. Door middel van AI-gestuurde systemen en participatieve platformen wordt ingezet op de verbetering van de interactie en betrokkenheid van burgers bij de overheid. Toegankelijkheid en non-discriminatie zijn daarbij belangrijke criteria. Zo is in een traject rondom digitale tools voor begrijpelijke brieven een toetsingskader opgeleverd. Dit geeft publieke dienstverleners randvoorwaarden mee om digitale tools te beoordelen. In dit toetsingskader zijn toegankelijkheid en non-discriminatie vastgestelde criteria.

Voor de toegankelijkheid van digitale dienstverlening geldt dat overheidswebsites en -apps moeten voldoen aan de toegankelijkheidseisen uit de Wet digitale overheid. Deze eisen gelden ook voor digitale toepassingen waarin algoritmen of AI worden ingezet. Verder worden bij de inzet van algoritmen en AI binnen de overheid risico's op discriminatie en inbreuk op grondrechten zoveel mogelijk vooraf in kaart gebracht, zodat passende maatregelen kunnen worden genomen om deze risico's te mitigeren. Hiervoor kunnen overheidsorganisaties gebruikmaken van het Impact Assessment Mensenrechten en Algoritmen (IAMA) en de Handreiking Non-discriminatie by Design. Daarnaast gelden algemene wettelijke waarborgen, zoals de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte.

Er is rijksbreed afgesproken om het Impact Assessment Mensenrechten en Algoritmen (IAMA) toe te passen bij hoog-risico AI-systemen. Bij het IAMA wordt expliciet gekeken naar gevolgen voor grondrechten en kwetsbare groepen. Het instrument helpt om risico's op ongelijke behandeling, uitsluiting en toegankelijkheidsvraagstukken te identificeren. Dit omvat ook mogelijke gevolgen voor mensen met een beperking. De Handreiking Non-discriminatie by Design behandelt het discriminatieverbod vanuit juridisch, technisch en organisatorisch perspectief en gaat over alle discriminatiegronden. Daarmee worden ook risico's op discriminatie van mensen met een handicap of beperking meegenomen.

Om te voorkomen dat algoritmen en AI-toepassingen in werk en onderwijs werknemers of leerlingen met een beperking benadelen, gelden verschillende waarborgen. Allereerst stelt de Europese AI-verordening strenge eisen aan AI-systemen, waaronder transparantie, risicobeoordeling en menselijk toezicht. Deze eisen dragen eraan bij dat risico's op discriminatie en ongelijke behandeling tijdig worden onderkend en beperkt.

Daarnaast heeft SIVON een toetsingskader voor AI opgesteld, waarin leermiddelenmakers richtlijnen krijgen over wat met AI wel en niet mogelijk en toegestaan is. Dit kader is ontwikkeld in afstemming met de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en ondersteunt een zorgvuldige en verantwoorde inzet van AI in het onderwijs. Ook wordt in de nieuwe kerndoelen digitale geletterdheid aandacht besteed aan algoritmen en AI. Leerlingen leren hoe deze technologieën werken, hoe data worden gebruikt en hoe AI-besluitvorming kan beïnvloeden. Daarmee ontwikkelen zij de kennis en vaardigheden om mogelijke vooroordelen en risico's van AI kritisch te herkennen en te beoordelen.

6. In de Europese mededeling wordt het belang van inclusieve democratie benadrukt, waaronder toegankelijk verkiezingsmateriaal, toegankelijke informatie en deelname als kiezer en kandidaat. Het VN-comité Handicap heeft hier ook een aantal aanbevelingen voor gedaan. Welke maatregelen neemt u om de toegankelijkheid van verkiezingen structureel te verbeteren richting 2029 en hoe worden signalen van kiezers met een beperking systematisch opgehaald en opgevolgd?

Met het Actieplan toegankelijk stemmen 2025–2029 werken het Ministerie van BZK, de Kiesraad, de VNG en de NVVB samen aan het verder verbeteren van de toegankelijkheid van verkiezingen. Het plan is opgesteld in nauwe samenwerking met belangenorganisaties en ervaringsdeskundigen en bevat maatregelen gericht op toegankelijke verkiezingsinformatie, stemlokalen, stemprocessen en politieke participatie voor mensen met een beperking en mensen met lage basisvaardigheden.

Zo wordt toegankelijke verkiezingsinformatie beschikbaar gesteld via de website van de Rijksoverheid, brengt de Kiesraad bestaande handreikingen voor het toegankelijk maken van stemlokalen onder de aandacht van gemeenten. Ook ontvangt Stichting Prokkel subsidie om mensen met een licht verstandelijke beperking onder begeleiding ervaring te laten opdoen als medewerker van een stembureau. Verder ondersteunt het ministerie de Open State Foundation bij de website waarismijnstemlokaal.nl, waarop kiezers per stemlokaal kunnen zien welke voorzieningen aanwezig zijn, zodat zij een stemlocatie kunnen kiezen waar zij zo zelfstandig mogelijk hun stem kunnen uitbrengen. Daarnaast helpt ieder(in) politieke partijen om hun verkiezingsprogramma's toegankelijker te maken.

Iedere verkiezing wordt geëvalueerd, waar de toegankelijkheid van het verkiezingsproces altijd in wordt meegenomen. In 2027 vindt een tussenmeting van het actieplan plaats en in 2029 een eindmeting, waarmee de voortgang wordt gevolgd en waar nodig aanvullende maatregelen kunnen worden genomen.

7. De Europese mededeling wijst op hardnekkige achterstanden bij arbeidsparticipatie en het belang van redelijke aanpassingen en het wegnemen van uitkeringsvallen. Kunt u aangeven welke stappen u in 2026–2027 zet om redelijke aanpassingen op de werkplek te bevorderen, werkgevers te ondersteunen en negatieve prikkels in inkomensregelingen te verminderen, aansluitend op de Nationale Strategie?

Mensen met een beperking worden op verschillende manieren ondersteund om aan het werk te komen en te blijven. UWV en gemeenten ondersteunen mensen via re-integratie- en werkvoorzieningen. De banenafpraak draagt eraan bij dat meer mensen met een arbeidsbeperking aan de slag kunnen bij reguliere werkgevers.

Voor redelijke aanpassingen op en rond de werkplek kunnen UWV en gemeenten voorzieningen inzetten, zoals hulpmiddelen, begeleiding of jobcoaching. In de praktijk bestaan daarbij verschillen (tussen gemeenten en tussen gemeenten en UWV) in toegang, uitvoering en verantwoordelijkheden. Daarom wordt in 2026 en 2027 verkend hoe deze ondersteuning beter op elkaar kan worden afgestemd. Doel is dat werknemers en werkgevers beter weten waar zij terecht kunnen en wat zij kunnen verwachten bij het aanvragen, beoordelen en financieren van werkvoorzieningen. Ook werkt UWV aan praktische verbeteringen in de uitvoering,

waaronder het vereenvoudigen van brieven en aanvraagprocessen en het verbeteren van de inzet van jobcoaching.

Met de Hervormingsagenda Inkomensondersteuning wordt gewerkt aan het verminderen van negatieve prikkels in inkomensregelingen. Daarmee wordt bijgedragen aan een eenvoudiger en begrijpelijker stelsel, waarin werken meer loont en regelingen beter op elkaar aansluiten.

8. De Europese mededeling kondigt aan dat de extra kosten van leven voor personen met een handicap beter moeten worden gekwantificeerd en geadresseerd via sociale bescherming. Wat is de stand van zaken in Nederland ten aanzien van het in beeld brengen van deze extra kosten en welke maatregelen overweegt u om deze kosten daadwerkelijk te compenseren en bestaanszekerheid te versterken?

Uit onderzoek uit 2024 van het Nibud naar de meerkosten van leven met een beperking blijkt dat mensen met een beperking vaak worden geconfronteerd met extra uitgaven die mensen zonder beperking niet hebben.⁵ Deze meerkosten verschillen sterk per persoon en zijn afhankelijk van onder meer van welke beperking iemand heeft, de huishoudsituatie en het inkomen. Het kabinet is zich bewust van het belang van bestaanszekerheid en de meerkosten waar mensen met een beperking mee te maken hebben. Het kabinet is bezig met een analyse om de effecten van maatregelen uit het coalitieakkoord op de bestaanszekerheid in kaart te brengen. De uitkomsten van deze analyse beziet het kabinet in augustus in bredere samenhang, ook in het licht van het VN-Verdrag Handicap.

9. De Europese mededeling benadrukt dat inclusief onderwijs op alle niveaus versterkt moet worden en dat gebrek aan aanpassingen belemmeringen veroorzaakt. Het VN-comité Handicap heeft hier bijvoorbeeld verschillende aanbevelingen voor gedaan. Welke afspraken maakt u met onderwijssectoren en gemeenten om toegankelijkheid, ondersteuning en redelijke aanpassingen in regulier onderwijs te verbeteren en hoe wordt de voortgang meetbaar gemaakt?

De Staatssecretaris voor Onderwijs en Emancipatie heeft in een brief van 20 mei aangegeven dat er een transitieplan inclusief onderwijs komt.⁶ Het Ministerie van OCW neemt de regie in het opstellen van het transitieplan samen met de onderwijssector. Het afgelopen jaar heeft het Ministerie van OCW al intensief samengewerkt met de PO-Raad, VO-raad, Overkoepelend Netwerk Samenwerkingsverbanden (ONSvv), Sectorraad Gespecialiseerd Onderwijs, Sectorraad Praktijkonderwijs, Vivis, Siméa, vertegenwoordigers van ouders, leerlingen en leraren. Het transitieplan bevat in elk geval de route voor de komende drie jaar, met doelstellingen, cijfers, mijlpalen, een financiële paragraaf en een ijkmoment. Ook de uitkomsten van de evaluatie van de verbeteraanpak passend onderwijs, die later dit jaar wordt verwacht, worden hierin meegenomen.

10. De Europese mededeling benoemt dat personen met een handicap onevenredig hard geraakt worden bij rampen en noodsituaties en kondigt richtsnoeren en opleidingen voor hulpdiensten aan. Het VN-comité Handicap doet ook in dat kader aanbevelingen. Welke maatregelen neemt u om nationale rampen-

⁵ Nibud (2024). Rapport Meerkosten van het leven met een beperking.

⁶ Kamerstukken II 2025/26, 31 497, nr. 513

en crisisplannen toegankelijk en inclusief te maken, inclusief de bereikbaarheid van 112 en de training van hulpverleners?

In het kader van de landelijke planvorming worden, zoals in de voortgangsbrief Landelijke Agenda Crisisbeheersing van 11 juli 2025 benoemd, kaders opgesteld die onder meer maken dat kwetsbare groepen, waar onder «mensen met een beperking c.q. impact hierop» gericht aandacht krijgen bij de realisatie van de plannen waar nodig.⁷ Ook is er decentraal door veiligheidsregio's en betrokken partners aandacht voor kwetsbare groepen als onderdeel van de wettelijk taken van veiligheidsregio's om zich voor te bereiden op rampen en crises en om mensen en dieren te redden. Het is decentraal aan deze partijen om samen te bepalen hoe invulling wordt gegeven aan deze voorbereiding en welke partijen hierbij te betrekken. Aandacht voor kwetsbare groepen is hierbij een specifiek terugkerend thema voor deze partijen.

Voor noodhulp geldt dat deze toegankelijk en betrouwbaar moet zijn voor alle burgers, ongeacht communicatieve beperkingen. Voor mensen met een communicatieve beperking zijn er op dit moment meerdere voorzieningen om het alarmnummer 112 te kunnen bereiken. Zo biedt de 112NL-app 24/7 de mogelijkheid tot tekstuele communicatie met de meldkamer. Emergency SMS (e-sms) is eveneens 24/7 beschikbaar voor mensen met een communicatieve beperking. Via KPN Teletolk kan 24/7 gebruik worden gemaakt van tekstbemiddeling, en iedere dag tussen 07:00 en 22:00 uur van beeldbemiddeling in Nederlandse Gebarentaal (NGT).

Ook in de training van politie en brandweer wordt aandacht besteed aan inclusiviteit. Zo leert de basis politieopleiding de politieagent gesprekstechnieken en begeleidingsmethodieken voor verschillende doelgroepen, en wordt in de vakspecialistische opleidingen van de Politieacademie aandacht besteed aan het herkennen van en communiceren met mensen met een verstandelijke beperking. Ook in de brandweeropleidingen is aandacht voor inclusiviteit. Op basis van onderzoek wordt inclusief optreden van de brandweer verwerkt in trainingen.

11. De Europese mededeling benadrukt dat gegevensverzameling en monitoring essentieel zijn en dat administratieve lasten daarbij beperkt moeten blijven. Welke indicatoren gebruikt Nederland om voortgang op inclusie, toegankelijkheid en bestaanszekerheid te meten, hoe worden gegevens uitgesplitst naar type beperking en hoe borgt u dat monitoring leidt tot bijsturing wanneer doelen niet worden gehaald?

De Rijksoverheid werkt aan een landelijke monitor die door het RIVM wordt ingericht op verzoek van het Ministerie van VWS en aansluit bij de doelstellingen van de Nationale Strategie voor de uitvoering van het VN-verdrag Handicap. Deze monitor brengt informatie bijeen op een breed pakket van indicatoren en publiceert de resultaten. Het doel is zowel het systematisch volgen van maatschappelijke veranderingen ten behoeve van inclusie van mensen met een beperking als het bieden van inzicht in hun maatschappelijke positie, participatie en ervaren toegankelijkheid van de samenleving.

Voor de monitor is een set van 106 indicatoren vastgesteld. Hiervan beschikken 70 indicatoren over een beschikbare databron; voor 36 indicatoren wordt nog gewerkt aan voldoende databeschikbaarheid of kwaliteitsverbetering van de gegevens. De indicatoren bestrijken

⁷ Kamerstukken II 2024/25, 29 517, nr. 271

verschillende levensdomeinen en bevatten zowel objectieve gegevens als subjectieve informatie over ervaringen, behoeften en wensen van mensen met een beperking. Daarbij wordt onder meer gekeken naar participatie, toegankelijkheid, maatschappelijke positie en randvoorwaarden die bijdragen aan bestaanszekerheid.

Ten aanzien van de uitsplitsing van gegevens naar type beperking is vastgesteld dat bestaande databronnen nog niet altijd de gewenste informatie bevatten. Bovendien verschillen de gehanteerde definities en indelingen van type beperking tussen onderzoeken, waardoor vergelijkbaarheid niet altijd mogelijk is. Ook zijn bepaalde groepen nog onvoldoende in beeld. Hetzelfde geldt in sommige gevallen voor uitsplitsingen naar geslacht of gender. Om deze knelpunten aan te pakken is VWS in overleg met het CBS en het RIVM over het vergroten van de databeschikbaarheid. Daarbij wordt gewerkt aan het opnemen van vragen over ervaren beperkingen in relevante landelijke onderzoeken en enquêtes op verschillende levensdomeinen, zodat resultaten beter kunnen worden uitgesplitst naar mensen met verschillende typen beperkingen.

De monitor fungeert als een «thermometer» voor de inclusiviteit en toegankelijkheid van de samenleving. Door de indicatoren periodiek te meten worden trends zichtbaar en kan worden vastgesteld of de beoogde ontwikkelingen daadwerkelijk plaatsvinden. Daarnaast worden ministeries, bedrijven, sociale partners, maatschappelijke organisaties die mensen met een beperking vertegenwoordigen en mensen met een beperking zelf betrokken bij de opzet en uitvoering van de monitor. Deze brede betrokkenheid draagt bij aan het signaleren van knelpunten, witte vlekken in de monitoring en de behoefte aan aanvullende maatregelen. Op basis van de uitkomsten kunnen betrokken partijen beoordelen waar extra inzet of beleidsaanpassingen nodig zijn wanneer de voortgang achterblijft bij de gestelde doelen.

12. Bent u van mening dat Nederland op koers ligt om de doelen van de Nationale Strategie te halen en is er voldoende budget beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de werkagenda? Wat voor niet voorziene en niet reeds vermelde uitdagingen bemoeilijken het behalen van de doelen? Bent u van mening dat het tijdig uitvoeren van de Nationale Strategie voldoende is, of bent u van mening dat het belangrijk is om in de tussentijd ook nieuwe uitdagingen te signaleren en oplossingen voor die uitdagingen aan te dragen, om het leven van mensen met een beperking te verbeteren? Wanneer dit laatste het geval is, kunt u aangeven of u goed in kaart heeft wat er buiten de Nationale Strategie om wordt gesignaleerd en verwezenlijkt?

In het antwoord op vraag 11 heb ik toegelicht dat ik een monitor laat ontwikkelen die aansluit bij de doelstellingen uit de Nationale Strategie. De monitor biedt daarmee informatie om te beoordelen of Nederland op koers ligt om de doelen uit de Nationale Strategie te behalen.

Eind 2026 stuur ik de Tweede Kamer een eerste voortgangsrapportage op de Werkagenda VN-Verdrag Handicap 2025–2030 toe, inclusief de vormgeving van de monitor. Op dit moment worden de maatregelen uitgevoerd. Alle maatregelen in de werkagenda zijn gedekt en daarmee is er voldoende budget beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de werkagenda. In de volgende werkagenda's zullen verdere noodzakelijke stappen gezet moeten worden. Dit is een dynamisch proces dat de komende jaren voortdurend aangepast en bijgestuurd wordt.

13. De Nationale Strategie beschrijft een coördinerende rol en samenwerking met ervaringsdeskundigen en maatschappelijke partners. Hoe borgt u het principe «niets over ons zonder ons» in besluitvorming en uitvoering en welke structurele vormen van medezeggenschap en coproductie worden in 2026 – 2027 versterkt of ingericht? Ook vragen deze leden wat voor good practices Nederland gedeeld heeft via het Disability Platform?

Eén van de maatregelen is het opzetten van structurele inzet en vergoeding van ervaringsdeskundigen bij beleidsvraagstukken en wetgeving. Ik ben in gesprek met andere departementen en vertegenwoordigende organisaties over de inzet van ervaringsdeskundigen.

Er is een handreiking gemaakt door en voor de verschillende departementen die zij kunnen hanteren bij het inzetten van ervaringsdeskundigen. Deze handreiking is afgestemd met de vertegenwoordigende organisaties, wat ik zeer belangrijk vind. Het delen van hun kennis met de departementen komt de samenwerking en inzet van ervaringsdeskundigen ten goede. Ik geef hiervoor de Alliantie VN-verdrag Handicap subsidie om hun kennis over het betrekken van ervaringsdeskundigen bij het hele beleidsproces te delen, op zowel rijks als gemeentelijk niveau. De handreiking voor de departementen wordt tussentijds geëvalueerd, waarbij de mogelijkheid bestaat om wijzigingen aan te brengen. Na een jaar vindt er een eindevaluatie plaats, waarna het de bedoeling is de afspraken rijksbreed in te zetten.

Nederland wisselt regelmatig ervaringen uit met andere leden van het *Disability Platform*, bijvoorbeeld over de totstandkoming van de nationale strategie implementatie VN-verdrag Handicap en de implementatie van de *European Disability Card*. Daarnaast heeft Nederland een presentatie gegeven in het *Disability Platform* over de voorbereiding op de hoorzitting in Genève en tips gedeeld.